

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 11.4.2016
COM(2016) 214 final

2012/0011 (COD)

**KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

neuvoston kannasta luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuoja-asetus) ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen hyväksymiseen

**KOMISSIION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

neuvoston kannasta luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuoja-asetus) ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen hyväksymiseen

1. TAUSTA

Päivä, jona ehdotus on toimitettu Euroopan parlamentille ja neuvostolle: 25.1.2012
(asiakirja COM(2012) 11 final – 2012/11 COD):

Päivä, jona Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on antanut lausuntonsa: 23.5.2012
SOC/455 EESC-2012-1303

Päivä, jona Euroopan parlamentti on vahvistanut ensimmäisen käsittelyn kantansa: 12.3.2014

Päivä, jona muutettu ehdotus on toimitettu: -

Päivä, jona neuvoston kanta on vahvistettu: 8.4.2016

2. KOMISSIION EHDOTUKSEN TAVOITE

Direktiivi 95/46/EY¹, Euroopan tietosuojalainsäädännön keskeinen säädös, oli virstanpylväs koko tietosuojan historiassa. Sen tavoitteet, eli sisämarkkinoiden toiminnan turvaaminen ja perusoikeuksien ja yksilön vapauksien tehokas suojaaminen, pätevät yhä. Direktiivi annettiin kuitenkin jo 21 vuotta sitten, jolloin internet oli vasta lapsenkengissä. Nykypäivän haastavassa digitaalisessa toimintaympäristössä nämä säännöt eivät enää riitä takaamaan tarvittavaa yhdenmukaisuuden tasoa tai oikeutta tehokkaaseen henkilötietojen suojaan.

Tämän perusteella komissio teki 25. tammikuuta 2012 ehdotuksen asetukseksi, jolla oli tarkoitus korvata direktiivi 95/46/EY ja jossa vahvistetaan EU:n yleinen tietosuojakehys. Ehdotetulla asetuksella ajanmukaistetaan vuoden 1995 direktiivin periaatteita saattamalla ne vastaamaan digitaaliajan vaatimuksia ja yhdenmukaistamalla Euroopan tietosuojalainsäädäntöä. Tiukkoja tietosuojasääntöjä tarvitaan, jotta voitaisiin palauttaa yksilöiden luottamus siihen, miten heidän henkilötietojensa käytetään.

Asetusehdotuksen painopisteitä ovat yksilöoikeuksien vahvistaminen, EU:n sisämarkkinoiden syventäminen, sääntöjen paremman täytäntöönpanon varmistaminen,

¹ Direktiivi 95/46/EY yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

henkilötietojen kansainvälisten siirtojen yksinkertaistaminen ja maailmanlaajuisten tietosuojanormien määrittäminen.

Nyt tehtävien muutosten ansiosta kansalaisilla on entistä paremmat mahdollisuudet valvoa henkilötietojaan ja heidän on helpompi tarkastaa omat tietonsa. Tarkoituksena on varmistaa, että henkilötietoja suojataan riippumatta siitä, missä niitä säilytetään. Nämä näkökohdat pyritään ottamaan huomioon uusissa säännöissä seuraavilla tavoilla:

- helpottamalla pääsyä omiin tietoihin – ihmiset saavat selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla entistä enemmän tietoa siitä, miten heidän tietojaan käsitellään;
- varmistamalla, että ihmisillä on ”oikeus tulla unohdetuksi” – kun yksilö ei enää halua, että hänen tietojaan käsitellään, tiedot poistetaan, paitsi jos on olemassa jokin laillinen peruste säilyttää ne;
- varmistamalla, että ihmisillä on oikeus saada tieto siitä, että omiin tietoihin on murtauduttu – yritysten on ilmoitettava valvontaviranomaiselle yksilöiden aseman vaarantavista tietoturvaloukkauksista ja lisäksi ilmoitettava rekisteröidylle kaikista suurista riskeistä aiheuttavista tietoturvaloukkauksista mahdollisimman pian, jotta käyttäjät voivat ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin;
- varmistamalla, että ihmisillä on oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen – näin he voivat helpommin siirtää henkilötietonsa yhdeltä palveluntarjoajalta toiselle.

Ehdotettu asetus auttaa myös digitaalisten sisämarkkinoiden potentiaalin hyödyntämisessä seuraavin keinoin:

- yksi maanosa, yksi lainsäädäntö: yksi yhtenäinen yleiseurooppalainen tietosuojalainsäädäntö korvaa nykyiset 28 erilaista kansallista lakia;
- yhden luokun järjestelmä: yritykset voivat keskitetyn asiointipisteen ansiosta hoitaa asiansa yhden valvontaviranomaisen kanssa 28:n sijaan. Näin ne pystyvät toimimaan helpommin ja halvemmalla kaikkialla EU:ssa;
- tasapuoliset toimintaedellytykset – eurooppalaiset yritykset joutuvat nykyisin noudattamaan tiukempia normeja kuin EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet mutta sen sisämarkkinoilla liiketoimintaa harjoittavat yritykset. Uudistuksen myötä Euroopan ulkopuolelle sijoittautuneiden yritysten on sovellettava samoja sääntöjä, kun ne tarjoavat tavaroita tai palveluja EU:n markkinoilla;
- teknologiariippumattomuus: asetus mahdollistaa innovoinnin jatkuvan edistämisen.

Asetusehdotuksen mukaan valvontaviranomaiset voivat määrätä EU:n sääntöjä rikkoville yrityksille sakon, joka on enintään kaksi prosenttia niiden vuotuisesta maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta.

3. NEUVOSTON KANTAA KOSKEVAT HUOMAUTUKSET

Neuvoston kanta kuvastaa poliittista yhteisymmärrystä, jonka Euroopan parlamentti ja neuvosto saavuttivat epävirallisissa kolmikantaneuvotteluissa 15. joulukuuta 2015 ja jonka neuvosto vahvisti 8. huhtikuuta 2016.

Komissio tukee tätä yhteisymmärrystä, sillä se on komission ehdotuksen tavoitteiden mukainen.

Saavutetun yhteisymmärryksen mukaan säädöksen muotona on komission ehdotuksen

mukaisesti asetus eikä direktiivi, jonka säännökset olisi sitten saatettava osaksi 28 jäsenvaltion kansallista oikeusjärjestystä. Siinä myös varmistetaan riittävä yhdenmukaisuuden taso, mutta jätetään jäsenvaltioille jonkin verran liikkumavaraa siltä osin kuin on kyse tietosuojasääntöjen täsmennyksistä julkisella sektorilla.

Neuvoston kannassa vahvistetaan asetuksen alueellista soveltamisalaa koskeva komission lähestymistapa, jonka mukaan asetusta sovelletaan myös kolmansiin maihin sijoittautuneisiin rekisterinpitäjiin tai henkilötietojen käsittelijöihin, jos ne tarjoavat tavaroita tai palveluja tai seuraavat rekisteröityjen käyttäytymistä unionissa.

Saavutettu yhteisymmärrys vahvistaa komission lähestymistavan mukaisesti tietojen käsittelyä koskevia periaatteita (esimerkiksi tietojen minimointi) ja rekisteröityjen oikeuksia, sillä sen yhteydessä turvataan oikeus tulla unohdetuksi ja oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen ja kehitetään edelleen olemassa olevia oikeuksia, kuten oikeutta tiedonsaantiin tai oikeutta saada pääsy tietoihin.

Saavutetussa yhteisymmärryksessä myös säilytetään komission ehdotukseen jo sisältyvä riskiperusteinen lähestymistapa ja kehitetään sitä edelleen. Sen mukaan rekisterinpitäjien ja joissakin tapauksissa henkilötietojen käsittelijöiden on otettava huomioon käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä käsittelyn aiheuttamat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille. Lisäksi yhden luukun järjestelmästä saavutettu yhteisymmärrys on oikeudelliselta ja institutionaalaiselta kannalta perusteltu ja tuo merkittävää lisäarvoa yrityksille ja rekisteröidyille. Järjestelmä perustuu periaatteeseen, jonka mukaan päätöksen tekee viranomainen, jolla on siihen parhaat edellytykset, ja siinä keskitytään ainoastaan tapauksiin, joihin liittyy merkittävä rajatylittävä ulottuvuus. Neuvoston ratkaisussa säilytetään ehdotuksen keskeinen yksinkertaistava vaikutus, joka perustuu koko EU:n kattavaan yhteen päätökseen ja yhteen yhteystahoon yritysten ja yksilön osalta.

Lisäksi saavutetussa yhteisymmärryksessä selvennetään ja täsmennetään kansainvälisiä tiedonsiirtoja koskevia sääntöjä esimerkiksi siltä osin kuin on kyse kriteereistä, jotka on otettava huomioon arvioitaessa kolmannen maan tietosuojan tason riittävyyttä, tai välineistä, jotka tarjoavat asianmukaiset suojaustoimet kansainvälisiä tiedonsiirtoja varten.

Neuvoston kannassa annetaan valvontaviranomaisille valtuudet määrätä taloudellisia seuraamuksia asetuksen säännösten rikkomisesta. Nämä seuraamukset voivat olla enintään 2–4 prosenttia yrityksen vuotuisesta maailmanlaajuisesta liikevaihdosta.

Toisin kuin komission ehdotuksessa, neuvoston kannassa katsotaan, että asetuksella ei kehitetä Schengenin säännöstön määräyksiä. Sen vuoksi komissio katsoo, että tältä osin on tarpeen esittää asiaa koskeva lausuma.

4. PÄÄTELMÄT

Komissio kannattaa toimielinten välisten neuvottelujen tuloksia ja voi näin ollen hyväksyä neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan.

5. KOMISSION LAUSUMA – ASETUKSEN MERKITYS SCHENGENIN KANNALTA

”Komissio pitää valitettavana sitä, että sen alkuperäistä ehdotusta on muutettu poistamalla siitä Schengenin säännöstöön liittyvät johdanto-osan 136, 137 ja 138 kappaleet. Komissio katsoo, että kun kyseessä ovat etenkin viisumit, rajavalvonta ja palautukset, yleisellä tietosuoja-asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä sen täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen osallistuvien neljän valtion osalta.”